

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УНЦПД

ГРОМАДЯНИ
В ДІЇ

ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ ГРОМАДЯН НА МІСЦЕВУ ВЛАДУ

МЕХАНІЗМИ ВПЛИВУ ГРОМАДЯН НА МІСЦЕВУ ВЛАДУ

Механізм	Правова підстава	Сторінка
Переглядати проекти рішень та ухвалені рішення місцевої ради	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про місцеве самоврядування» ЗУ «Про доступ до публічної інформації» Регламент місцевої ради 	2
Відвідувати пленарні засідання місцевої ради та засідання постійних депутатських комісій	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про місцеве самоврядування» ЗУ «Про доступ до публічної інформації» Регламент місцевої ради 	3
Слідкувати за порядком ухвалення рішень	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про місцеве самоврядування» ЗУ «Про доступ до публічної інформації» Регламент місцевої ради 	4
Вимагати звітування депутатів місцевої ради та міського голови	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про місцеве самоврядування» ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад» 	5
Давати доручення виборців	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад» 	6
Подавати місцеву ініціативу	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про місцеве самоврядування» Статут територіальної громади Регламент місцевої ради 	7
Проводити громадські слухання	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про місцеве самоврядування» Статут територіальної громади Регламент місцевої ради 	8
Ініціювати розгляд електронних петицій	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про звернення громадян» Статут територіальної громади 	9
Створювати консультивативно-дорадчі органи	<ul style="list-style-type: none"> Статут територіальної громади Рішення місцевої ради 	10
Створювати органи самоорганізації населення	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про органи самоорганізації населення» 	11
Єднатися у громадські об'єднання	<ul style="list-style-type: none"> ЗУ «Про громадські об'єднання» 	12
Подавати проекти на фінансування з бюджету участі	<ul style="list-style-type: none"> Статут територіальної громади Рішення місцевої ради 	13
Проводити місцевий референдум	<ul style="list-style-type: none"> Конституція України ЗУ «Про місцеве самоврядування» Законодавство про місцевий референдум 	14

ПЕРЕГЛЯДАТИ ПРОЕКТИ РІШЕНЬ ТА УХВАЛЕНІ РІШЕННЯ МІСЦЕВОЇ РАДИ

ЗНАТИ, ЩОБ ДІЯТИ

Практика реалізації

Проекти рішень оприлюднюються на офіційному веб-сайті місцевої ради у спеціальному розділі

Правові підстави

Проекти рішень місцевої ради оприлюднюються не пізніше 20 робочих днів додати їх розгляду – ч.3 ст.15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації».

Як користуватись

Подавати пропозиції до проектів рішень та вимагати їх розгляду.

Подані пропозиції можуть бути розглянуті автором проекту рішення, на засіданні постійної депутатської комісії або пленарному засіданні місцевої ради.

ЗДІЙСНЮЙТЕ МОНІТОРИНГ УХВАЛЕНИХ РІШЕНЬ

Практика реалізації

Ухвалені рішення оприлюднюються на офіційному веб сайті місцевої ради у спеціальному розділі

ПЛІМ'ЯТЛИТЕ! Виключно оприлюднені рішення набирають чинності.

Правові підстави

Ухвалені рішення місцевої ради оприлюднюються не пізніше 5 робочих днів з дня затвердження документа – ч.2 ст.15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації».

Як користуватись

Вимагати оприлюднення всіх ухвалених рішень, виданих розпоряджень та здійснювати їх аналіз.

ПЛІМ'ЯТЛИТЕ! У судовому порядку можна скасувати ухвалені рішення, які не були оприлюднені за 20 робочих днів до дати їх розгляду.

ВІДВІДУВАТИ ПЛЕНАРНІ ЗАСІДАННЯ МІСЦЕВОЇ РАДИ ТА ЗАСІДАННЯ ПОСТІЙНИХ ДЕПУТАТСЬКИХ КОМІСІЙ

МІСЦЕВА РАДА – МІСЦЕ БЕЗ ТАЄМНИЦЬ

Практика реалізації

Сесії місцевої ради відбуваються мінімум один раз на місяць. Сесія складається із пленарних засідань та засідань постійних депутатських комісій.

Оголошення про проведення чергової сесії місцевої ради та графік засідань постійних депутатських комісій публікуються на офіційному веб-сайті у спеціальному розділі.

Правова підстави

Пленарні засідання ради та засідання постійних депутатських комісій є відкритими для кожного громадянина України – ч.16 ст.46 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».

ПРИЯТИЛІТЕ! Детальний порядок участі громадян у засіданнях може регулюватися у Регламентах місцевих рад та Положеннях про постійні депутатські комісії.

Як користуватись

Приходити на пленарні засідання, засідання постійних депутатських комісіях та брати активну участь у обговоренні проектів рішень, подавати пропозиції щодо їх покращення.

Робити фото- та відео-зйомку обговорення питань порядку денного та голосування депутатів місцевої ради.

СЛІДКУВАТИ ЗА ПОРЯДКОМ УХВАЛЕННЯ РІШЕНЬ

**ВАЖЛИВЕ ХОВАЄТЬСЯ
У ДЕТАЛЯХ!**

Практика реалізації

На кожному колегіальному засіданні місцевої ради (засідання постійної депутатської комісії, пленарне засідання) ведеться протокол, де зазначається – питання, які обговорюються, подані пропозиції, голосування тощо.

Протоколи засідань публікуються на офіційному веб-сайті місцевої ради або надаються на запити на інформацію.

Правові підстави

Протоколи сесії ради оприлюднюються на веб-сайті і надаються на запит на інформацію – ч.16 ст.46 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».

Протоколи, висновки, рекомендації постійних депутатських комісій є відкритими та оприлюднюються на веб-сайті – ч.10 ст.47 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».

Як користуватись

Аналізувати пропозиції депутатів, які подаються до проектів рішень; моніторити голосування депутатів на засіданнях депутатських комісіях та пленарних засіданнях ради.

ВИМАГАТИ ЗВІТУВАННЯ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВОЇ РАДИ ТА МІСЬКОГО ГОЛОВИ

ОБРАНІ ПРЕДСТАВНИКИ – ПОВИННІ ЗВІТУВАТИ!

Практика реалізації

Депутати місцевої ради повинні проводити звітування про свою діяльність перед громадянами на відкритих зустрічах, розробляти звіти та публікувати їх на офіційному веб-сайті органу влади, місцевих ЗМІ.

Міський голова повинен проводити відкриті зустрічі з громадянами, на яких звітувати про свою діяльність.

Правові підстави

Міський голова не рідше одного разу на рік звітує про свою роботу перед територіальною громадою на відкритій зустрічі з громадянами – ч.7 ст.42 ЗУ «Місцеве самоврядування в Україні».

Депутат місцевої ради не рідше одного разу на рік зобов'язаний звітувати про свою роботу – ч.1 ст.16 ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад».

Як користуватись

Вимагати від міського голови – щорічно проводити публічне звітування перед громадянами на відкритих зустрічах.

Вимагати від депутатів – системно проводити зустрічі з громадянами та звітувати про свою роботу (подані та прийняті рішення, хід їх виконання; про активність у обговоренні та підтримці проектів рішень; про проведені зустрічі з виборцями; про надіслані депутатські запити та звернення; про використання коштів з депутатського фонду тощо)

ДАВАТИ ДОРУЧЕННЯ ВИБОРЦІВ

ЗВЕРНИ УВАГУ ДЕПУТАТА НА ПРОБЛЕМИ МІСТА!

Практика реалізації

Громадяни мають право дати депутату доручення про необхідність вирішення певних проблем. Депутат приймає письмові доручення про вирішення проблем міста на зборах під час проведення звітування чи зустрічах з виборцями.

Правові підстави

Виборці можуть давати депутату ради доручення на зборах під час його звітів чи зустрічей – ч.1 ст.17 ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад».

Як користуватись

Активно брати участь у зустрічах з депутатами під час звітування, приходити до громадських приймальень та подавати доручення виборців.

Питання, які ви порушуєте у дорученні, повинні:

- не суперечити законодавству
- належати до компетенції місцевої ради
- бути реалістичними у вирішенні
- не потребувати значних фінансових ресурсів з місцевого бюджету

ПОДАТИ МІСЦЕВУ ІНІЦІАТИВУ

ДЕПУТАТ БЕЗ «ЗНАЧКА»

Практика реалізації

Місцева ініціатива – це можливість жителям міста самостійно підготувати проект рішення, який обов'язково розглядається на сесії місцевої ради. Місцева ініціатива подається до місцевої ради шляхом збору підписів членів територіальної громади

Вимоги до підготовки проекту рішення визначено у регламенті місцевої ради.

Правові підстави

Громадяни мають право винести на розгляд місцевої ради будь-яке питання, яке належить до компетенції ради – ст.9 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».

ПРИЯТЛІ! Місцева рада визначає детальний порядок внесення місцевої ініціативи своїм окремим рішенням або у статуті територіальної громади.

Як користуватись

Інструмент місцевих ініціатив надає вам можливість бути депутатами місцевої ради «без значка» – готовувати та подавати на розгляд ради будь-які проекти рішення.

Проекти рішення можуть бути підготовлені з будь-яких питань, які належать до компетенції місцевої ради.

ПРОВОДИТИ ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ

ЗАХИЩАЙТЕ СВОЇ ПРАВА КОЛЕКТИВНО

Практика реалізації

Громадські слухання – це колективні зустрічі громадян з представниками місцевої влади, на яких обговорюються та ухвалюються пропозиції щодо вирішення актуальних проблем міста.

Такі пропозиції надсилаються до місцевої влади і підлягають обов'язковому розгляду!

Правові підстави

Громадяни мають право проводити громадські слухання – зустрічатися з депутатами та посадовими особами місцевої ради, під час яких громадяни їх заслуховують та подають власні пропозиції до вирішення проблем міста – ст.13 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні».

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Місцева рада визначає детальний порядок проведення громадських слухань у статуті територіальної громади.

Як користуватись

У випадку виникнення будь-яких проблем на території містакварталу/вулиці, за вирішення яких відповідає місцева влада, вам необхідно колективно з членами територіальної громади ініціювати проведення громадських слухань.

За результатами громадських слухань надіслати до місцевої влади колективну резолюцію з пропозиціями щодо вирішення проблеми.

ІНІЦІЮВАТИ РОЗГЛЯД ЕЛЕКТРОННИХ ПЕТИЦІЙ

ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В ДІЇ

Практика реалізації

Електронні петиції – це звернення громадян до органів державної влади та місцевих рад з вимогою розглянути важливе питання чи вирішити проблему.

Розгляд електронної петиції може бути ініційований громадянами шляхом збору підписів на офіційному веб-сайті органу влади або на веб-сайті громадського об'єднання. Електронна петиція розглядається у випадку, якщо було зібрано встановлену кількість підписів.

ЗЛУВЛЯЖТЕ! Вимоги до кількості підписів, які необхідно зібрати на підтримку електронної петиції та строк збору підписів визначається у статуті територіальної громади.

Правові підстави

Громадяни можуть звертатися до Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу влади – стаття 231 ЗУ «Про звернення громадян».

Як користуватись

Кожен громадянин може створити електронну петицію та розпочати процес збору підписів – для цього достатньо у відповідному розділі на веб-сайті органу влади описати суть звернення (проблеми, яку потрібно розглянути), зазначити свої ПІБ та адресу електронної пошти.

ПЛАМЯТЬТЕ! Електронна петиція, яка набрала встановлену кількість підписів, підлягає обов'язковому розгляду органом влади, зокрема виноситься на розгляд сесії місцевої ради у першочерговому порядку.

СТВОРЮВАТИ КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНІ

КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНІ – НАДІЙНИЙ МІСТОК МІЖ ВЛАДОЮ ТА ГРОМАДОЮ!

Практика реалізації

Консультативно-дорадчі органи – органи, що створюються громадянами при органах влади з метою участі громадян у процесах вироблення рішень, надання можливості для вільного доступу до проектів рішень, іншої інформації.

Консультативно-дорадчі органи створюються у різній формі: громадські ради, експертні комісії, консультаційні ради тощо. Такі органи можуть бути створені при місцевій раді, виконавчому комітеті, виконавчих органах ради, постійних депутатських комісіях.

Правові підстави

Статус консультативно-дорадчих органів, повноваження та основні форми діяльності визначаються положенням про конкретний орган, яке затверджується рішенням місцевої ради чи розпорядженням міського голови.

ЗЛУВЛЯКТЕ! Постанова Кабінету Міністрів України №996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» регулює створення громадських рад лише при органах державної виконавчої влади.

Як користуватись

Створіть такі консультативно-дорадчі органи:

- громадська рада при місцевій раді і/або виконавчому комітеті
- експертні комісії при постійних депутатських комісіях
- консультативно-дорадчі ради при виконавчих органах місцевої ради

Беріть активну участь у процесі вироблення рішень та проводьте широкі консультації з громадськістю щодо розроблених проектів рішень.

СТВОРЮВАТИ ОРГАНІ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

**ХОЧЕШ ЗМІНИТИ КРАЇНУ – ЗМІНИ
СВОЮ ВУЛИЦЮ ТА СВІЙ БУДИНОК!**

Практика реалізації

Орган самоорганізації населення (ОСН) – це представницький орган створений громадянами, які спільно об'єдналися у межах певної території (будинку, вулиці, кварталу) з метою розвитку території та захисту своїх інтересів.

Повноваження органу самоорганізації населення (ОСН):

- представляти інтереси жителів будинку/вулиці/кварталу у місцевій раді, зокрема брати участь у засіданнях, подавати пропозиції до проектів рішень, програм, бюджету міста;
- здійснювати контроль за якістю надання житлово-комунальних послуг, якістю проведення ремонтних робіт у будинках (ремонт під'їздів, утеплення, підготовка до зими тощо);
- організовувати заходи з облаштування території, проведення робіт з благоустрою, озеленення, утримання у належному стані прибудинкової території.

ЗЛУВЛЯЖТЕ! Місцева рада може наділяти ОСН додатковими повноваженнями, і одночасно передати кошти та технічні ресурси на виконання цих повноважень.

Правові підстави

Порядок створення органів самоорганізації населення (ОСН) регулюється ЗУ «Про органи самоорганізації населення». Створення ОСН відбувається шляхом проведення загальних зборів громадян за місцем проживання.

Як користуватись

Збирайте мешканців будинку/кількох будинків/вулиці та створюйте власні органи самоорганізації населення.

Вимагайте ухвалення місцевою радою окремого рішення про наділення Вашого ОСН додатковими повноваженнями, зокрема у сфері контролю за наданням житлово-комунальних послуг, контролю за проведенням ремонтних робіт у будинках тощо.

ЄДНАТИСЯ У ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ

СИЛА – В ЄДНОСТІ!

Практика реалізації

Громадське об'єднання – це добровільне об'єднання громадян з метою захисту своїх прав та свобод, задоволення своїх інтересів, досягнення поставлених цілей.

Для того, щоб створити громадське об'єднання потрібно зробити такі прості кроки:

- знайти 2 активних людей, які можуть бути засновниками організації
- провести установчі збори та затвердити статут
- підготувати документи, які визначені у Законі та подати їх до управління юстиції
- отримати відповідь: реєстрація громадської організації здійснюється протягом 7 днів

Правові підстави

Вимоги та порядок створення громадського об'єднання визначається ЗУ «Про громадські об'єднання» та ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»

Як користуватись

Створіть громадську організацію, адже це дасть вам можливість:

- об'єднати активних людей вашого міста у одну спільноту
- створити умови для ефективного захисту інтересів громади
- відкрити можливості для конструктивної співпраці з місцевою владою.

ПАМ'ЯТАЙТЕ! Голос громадської організації сильніший, ніж кожного громадянина окремо.

ПОДАВАТИ ПРОЕКТИ НА ФІНАНСУВАННЯ З БЮДЖЕТУ УЧАСТІ

РОЗПОДІЛ БЮДЖЕТУ – РАЗОМ З ГРОМАДОЮ

Практика реалізації

Громадяни подають до місцевої ради пропозиції та проекти, які можуть бути профінансовані за рахунок коштів громадського бюджету участі.

Конкурсна комісія, яка створена при місцевій раді, проводить попередній відбір проектів. Відібрані проекти виставляють на голосування членів територіальної громади.

Проекти, які набрали найбільшу кількість голосів, фінансуються за рахунок коштів громадського бюджету участі. Відповідають за реалізацію проектів – профільні виконавчі органи місцевої ради.

Правові підстави

Порядок фінансування, проведення конкурсу та відбору проектів, що фінансуються з громадського бюджету участі визначається окремим положенням, яке затверджується місцевою радою.

У бюджеті на кожен рік місцева рада повинна передбачити суму коштів для фінансування громадського бюджету (наприклад, не менше 1% від загального фонду бюджету).

Як користуватись

ПРИЯТАЙТЕ! Для виділення з бюджету коштів на фінансування громадських проектів необхідно, щоб місцева рада ухвалила окреме положення. Підтримайте ухвалення такого положення у своєму місті

Подавайте проекти на фінансування з громадського бюджету участі або беріть участь у конкурсній комісії з відбору таких проектів.

Контролюйте, щоб місцева рада щорічно виділяла кошти з загального фонду місцевого бюджету у передбаченому положенню розмірі.

ПРОВОДИТИ МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ

**ЄДИНИМ ДЖЕРЕЛОМ ВЛАДИ
В УКРАЇНІ є НАРОД**

Практика реалізації

Місцевий референдум – це можливість членів територіальної громади безпосередньо брати участь в ухваленні рішень шляхом прямого голосування. Рішення, які були ухвалені на місцевому референдумі, є обов'язковими до виконання на всій території громади.

На місцевий референдум можуть бути винесені будь-які питання, що належать до компетенції місцевого самоврядування. Проте, зазвичай, виносяться тільки важливі для громади питання, рішення з яких не може бути ухвалене у інший спосіб.

Ініціювати проведення місцевого референдуму можуть голова громади, депутати місцевої ради, або громадяни шляхом збору підписів.

Правові підстави

Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах - ст.38 Конституції України

Місцевий референдум є формою вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення – ст.7 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні»

ЗЛУВЛЯЖТЕ! Порядок призначення та проведення місцевого референдуму визначаються окремим законом про місцевий референдум.

Як користуватись

Ініціювати проведення місцевих референдумів з важливих для громади питань, як то: розміщення на території підприємства з особливими умовами роботи, об'єднання територіальних громад, питання дострокового припинення повноважень місцевої ради чи голови громади.

ПРОЕКТ USAID «ГРОМАДЯНИ В ДІЇ»

☎ +380 44 227 54 20

www.ucipr.org.ua

@ ucipr.info@gmail.com

Публікація цього буклету стала можливою завдяки підтримці Американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). УНЦПД несе повну відповідальність за зміст, який може не відображати поглядів USAID або Уряду США.